

BIỂU TƯỢNG CÁC DÒNG SÔNG VÀ TÊN SÔNG TRONG VĂN HÓA VIỆT NAM (TRƯỜNG HỢP SÔNG CỬU LONG)

Lý Tùng Hiếu*

Tóm tắt: Trên cơ sở các lý thuyết nghiên cứu biểu tượng văn hóa và khái niệm biểu tượng văn hóa gắn với địa danh, bài viết phân biệt hai đối tượng nghiên cứu: sông Cửu Long từ góc nhìn địa lý và địa danh, và tính biểu tượng của sông Cửu Long và tên sông Cửu Long từ góc nhìn văn hóa học. Kết quả nghiên cứu cho thấy, bất kể nguồn gốc ngoại sinh cũng như sự khác biệt giữa tên sông và thực địa, sau hơn ba thế kỷ đồng hành, sông Cửu Long và tên sông Cửu Long đã in dấu đậm nét vào các hoạt động văn hóa của cư dân Nam Bộ, phản ánh quan niệm, tâm tư, tình cảm mến yêu đất nước quê hương của người Việt Nam Bộ. Người Việt Nam Bộ không chỉ khai thác sông Cửu Long để sinh tồn, mà còn thiêng hóa dòng sông và tên sông ấy bằng tôn giáo, lễ hội, văn học, nghệ thuật, lời ăn tiếng nói. Điều đó cũng xảy ra đối với những dòng sông và tên sông của các tộc người khác và ở các vùng đất khác của Việt Nam.

Từ khóa: Biểu tượng; biểu tượng văn hóa, địa danh, tên sông, sông Cửu Long.

Lý Tùng Hiếu: Symbols of rivers and river names in Vietnamese culture (the case of the Mekong River)

Based on theories of cultural symbols and the concepts of cultural symbols associated with place names, the article distinguished two research objects: the Mekong River from the perspective of geography and place names and symbolism of the Mekong River and the name of the Mekong River from a culturology perspective. The research results revealed that after more than three centuries of companionship, regardless of the exogenous origin as well as the difference between the river name and the field, the Mekong River and the Mekong River name have boldly imprinted on cultural activities of the inhabitants of the South, reflecting the Vietnamese people's conceptions, thoughts and feelings of love for their homeland. The Vietnamese people in the South not only exploit the Mekong River for survival but also sanctify the river and its name with religion, festivals, literature, art, and speech. The same things goes for rivers and river names of other ethnic groups and in other parts of Vietnam.

Keywords: Symbol, cultural symbol, place name, river name, Mekong River..